

INTEGROVANÝ SYSTÉM
NAKLÁDÁNÍ S ODPADY
V KRAJI VYSOČINA

Strategický materiál „Motivační programy“

PODPOŘIL

Kraj Vysočina

Zpracovatel:

Energetická agentura Vysočiny

Nerudova 1498/8

58601 Jihlava

IČ: 70938334

Statutární zástupce: Ing. Zbyněk Bouda – jednatel

Tel.: +420 603 212 666

E-mail: eav@eav.cz

Odpovědná osoba: Ing. Žaneta Solařová

Ing. Zbyněk Bouda

Termín zpracování: 2015/2016

OBSAH

1	Úvod.....	4
2	Motivace.....	5
2.1	Motivace v oblasti odpadového hospodářství	6
2.1.1	Stanovení cílů motivace	7
2.1.2	Vyhodnocení cílů motivace.....	9
2.2	Motivace cílové skupiny	10
2.2.1	Motivace představitelů obce.....	10
2.2.2	Motivace občanů	11
2.3	Způsoby motivace v oblasti odpadového hospodářství obce	12
2.3.1	Nefinanční motivace.....	12
2.3.2	Finanční motivace	13
3	Prostředky k motivaci občanů.....	15
3.1	Informovanost a propagace.....	15
3.1.1	Osobní setkání.....	15
3.1.2	Tištěná forma	15
3.2	Praktické ukázky „jak to jde v praxi“	15
3.2.1	Inteligentní systém nakládání s odpady (ISNO) v Mikulově	15
3.2.2	Změna systému svozu komunálních odpadů v Telči.....	16
3.2.3	Brněnské vánoce 2015 – vánoční trhy ve městě	17
3.3	Využití nabízené osvěty	19
4	Analýza SWOT.....	21
5	Závěr.....	22

1 Úvod

Všechny činnosti každého člena společnosti se odvíjejí od základních lidských potřeb. Od potřeb fyziologických, kterými jsou bezesporu vzduch, voda, potrava až k sociálním, které představují začlenění člověka do společnosti či do konkrétní skupiny lidí.

Kromě těchto základních potřeb jsou ještě neméně důležité osobní potřeby, které jsou patrné již od narození. Potřeba podat si hračku – motorika, lépe vidět – posadit se, vše osobně prozkoumat – první krůčky. V dospělosti se tyto osobní potřeby mění na potřebu finančně zajistit sebe i rodinu – mít zaměstnání nebo plnit si své sny a přání – vzdělání, cestování.

Všechny naše potřeby jsou naplňovány takovou rychlostí, jak velkou či silnou máme motivaci. Můžeme tedy říci, že motivace je „hybnou silou“ našeho chování či jednání.

V těchto případech jde o motivaci vlastní, která pomáhá konkrétní osobě ke splnění svých osobních potřeb. Dá se říci, že záleží na vlastní vůli, snaze a schopnostech, jak rychle vytyčeného cíle dosáhneme. Jde o nejjednodušší formu motivace, zaměřené pouze na sebe sama či jiného jednotlivce.

Ve všech oblastech lidské činnosti se ovšem setkáváme s potřebou motivovat různě velkou skupinu lidí. Ať jde o zájmový nebo pracovní kolektiv, obyvatele bytového domu nebo občany obce, dokonce o občany celého státu. Motivace v těchto větších skupinách je velmi složitá a je třeba brát v úvahu velké množství odlišností dotčených osob.

V oblasti odpadového hospodářství se v současné době připravuje velké množství legislativních změn. Tyto změny ovlivní zavedené systémy nakládání s odpady v obcích a v konečném důsledku se dotknou každého občana. Proto se budou představitelé obecních samospráv snažit nastavit nejvýhodnější systém a účinnou motivací zapojit všechny občany obce do nastavených změn. Motivace občanů je vždy závislá na konkrétních podmínkách a problémech v obci a na struktuře obyvatelstva. Nelze tedy obecně použít fungující motivační strategii ve dvou různých obcích.

2 Motivace

Jde o pojem velmi používaný, v dnešní době především ve vztahu k pracovním výkonům, ohodnocení naší práce nebo získání lepší pracovní pozice. Vyjadřuje nebo je popisován jako

- psychologický proces, který aktivuje naše chování a dává mu účel a směr
- hnací síla, která nás vede k dosažení osobních a organizačních cílů
- stimul - vnější podnět, pobídka
- soustava pohnutek k určité činnosti
- faktory, které nutí člověka se chovat určitým způsobem
- pocity, které někoho nutí dosáhnout určitého cíle
- souvisí s chtěním dosáhnout určitý výsledek

S tématem motivace souvisí řada různých motivačních teorií. Mezi nejznámější patří bezesporu Maslowova hierarchie potřeb, ve které americký psycholog Abraham Maslow definuje 5 základních lidských potřeb. Tyto potřeby pak tvoří pomyslnou pyramidu, jejíž spodní část představují potřeby základní, s nejvyšší prioritou. Teprve po jejich naplnění usiluje člověk o uspokojení potřeb výše v hierarchii pyramidy.

obr.: Maslowova hierarchie potřeb
zdroj: www.studium-psychologie.cz

Fyziologické potřeby jsou základní potřeby nezbytné pro přežití. Zahrnují potřebu vody, potravy, vzduchu, přiměřených klimatických podmínek.

Potřeby jistoty a bezpečí znamenají pocit bezpečí, absenci strachu, zajištění existence i do budoucna, např. jistota pracovního místa.

Sociální potřeby, emoční potřeby jako je sounáležitost a přátelství. Potřeba se začlenit do nějaké skupiny, většího celku a také dobrých vztahů k ostatním lidem.

Potřeba uznání a úcty ze zvládnutí vlastní situace. Bez nich se cítí lidé neschopní, méněcenní a promarnění. Jde např. o pochvalu za zvládnutý úkol od vedoucího pracovníka.

Seberealizace je realizací potenciálu jedince, tzn. být sám sebou, využít všech svých schopností a talentu.

Zajímavou definici motivace uvádí Jiří Plamínek ve své knize Tajemství motivace:

„Motivovat znamená nejen brát, ale také dávat. Aby tohle bylo možné, aby motivace nebyla ponížena na pouhou manipulaci, musíte zájmy druhých lidí chápat, rozumět jim. Motivace vás tedy nutí zajímat se o druhé. Už to je velký čin v dnešním povrchním, uspěchaném světě.“

2.1 Motivace v oblasti odpadového hospodářství

Motivační procesy jsou uplatňovány ve všech odvětvích lidské činnosti. Oblastí zájmu v tomto případě je oblast odpadového hospodářství, konkrétně motivace obcí, jejich občanů či obyvatel.

Motivaci ke splnění určitých konkrétních cílů můžeme rozdělit podle oblastí:

- Legislativní
 - nakládat s odpady podle platných zákonů a vyhlášek
 - dodržovat nastavená pravidla
 - aktivně se podílet na systému obce, včetně úhrady místních poplatků
- Environmentální
 - zachovat stav životního prostředí pro budoucí generace minimálně v současném stavu, ne-li lepším

- snaha o předcházení vzniku odpadů
- odpady odkládat na určená místa a do odpovídajících nádob
- nevytvářet černé skládky
- Ekonomická
 - maximálně odpady třídít a tím snižovat množství produkce SKO
 - stanovení výše poplatku občanů za odpady na základě výsledků hospodaření
 - nastavení bonusů či slev

2.1.1 Stanovení cílů motivace

Základem pro správné nastavení systémů motivace je stanovení cílů, kterých chceme dosáhnout. V současné době, kdy se připravuje nový zákon o odpadech, se nabízí široké spektrum cílů, které bude vhodné dosáhnout.

Od roku 2024 bude platit zákaz skládkování SKO, který se bude zřejmě energeticky využívat. Do tohoto roku se bude postupně zvyšovat zákonný poplatek za skládkování SKO až na 1850 Kč/t. Až trojnásobné navýšení poplatku bude znamenat zvýšené finanční zatížení obcí, potažmo občanů. Pro zmírnění dopadů připravovaných změn lze stanovit velké množství dílčích cílů, které souvisí s aktuálním stavem odpadového hospodářství v obci. V tomto smyslu lze navrhnout konkrétní cíle, ke kterým bude zvolen vhodný motivační systém.

- snižování produkce SKO
- předcházení vzniku odpadů
- kvalitní třídění, separace odpadů
- navýšení množství vytríděných složek
- platba občanů za skutečně vyprodukované množství SKO
- zkvalitnění systému nakládání s odpady
- spolupráce na úrovni obcí v kraji při plánování a realizaci zařízení pro nakládání s odpady
- vhodná informovanost občanů a osvěta skupin obyvatel

Pro stanovení správného a konkrétního cíle, je důležité, aby splňoval určitá kritéria:

1) **Specifické** – přesně a jasně definovaný cíl

Velmi jednoduché je říkat „mělo by se“ třídit, snižovat množství SKO, atd., ale cíl musí jasně říkat, že chceme dosáhnout platby za množství vyprodukovaného SKO či umožnit občanům kvalitněji třídit odpady.

- 2) Měřitelné** – cíl včetně některé z měřitelných jednotek, aby mohlo být vyhodnoceno, jestli bylo cíle dosaženo

Pokud je stanoven cíl pouze „snížit“ náklady nebo „zvýšit“ množství vytríděných komodit, nelze úspěch či neúspěch stanoveného cíle měřit nebo porovnávat.

- 3) Dosažitelné** – dosažení stanoveného cíle nesmí být jednoduché ani nemožné

Jestliže bude dosažení cíle velmi jednoduché, ztrácí naše snažení smysl. V případě, že cíle není možné dosáhnout, jde o krok demotivující a frustrující již od počátku našeho snažení. Např. v zájmu obce je snížit produkci SKO v následujícím roce, velmi jednoduchý cíl je 5%, dosažitelný cíl je o 15%, ovšem nemožným cílem je meta 50%.

Jde o takové druhy cílů, které nám zajistí patřičné uspokojení s výsledkem a nutí nás „zvednout pomyslné nastavení laťky“.

- 4) Realistické** – cíle jsou v našich možnostech a v časovém vývoji drží konkrétní směr

Nejisté a nejednoznačně vyjádřené cíle jsou právě ty nerealistické.

Prohlášení či záměr „zařídí sběrný dvůr není problém“ je velmi zjednodušené. Otázky a technického zabezpečení, legislativní, finančního zajištění a následného provozu představují konkrétní kroky k jeho zrealizování.

- 5) Termínované-** splnění cíle vyžaduje stanovení konkrétního termínu, většinou je vhodné si stanovit průběžné termíny, tzv. časovou osu plnění. Ta umožňuje průběžné sledování plnění cíle a jeho vyhodnocování, v případě nečekaného vývoje ho lze cíleně ovlivnit.

V případě již zmíněného sběrného dvora jsou průběžnými termíny zajištění vhodné plochy, vystavení povolení pro provoz, případné využití dotací k financování, vybavení sběrného dvora, zajištění jeho budoucího provozu, atd. Na základě dílčích termínů může být stanoven reálný termín požadovaného cíle.

Z hlediska stanovení termínu realizace stanoveného cíle lze hovoříme o cílech krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých.

2.1.2 Vyhodnocení cílů motivace

Ve stanoveném termínu dochází k vyhodnocení cílů. Zda došlo k jejich splnění či nikoliv nebo zda se podařilo jejich splnění alespoň částečně. Nejvýstižnější je procentní vyhodnocení s případným odůvodněním nezdaru.

V tabulce jsou uvedeny anonymní obce s aktuální produkcí SKO v kg/os./rok a jejich stanovený cíl do dalšího roku – snížení produkce. Na konci následujícího roku dochází k vyhodnocení produkce SKO, procentní vyjádření úspěšnosti a odůvodnění nezdaru splnění vytyčeného cíle.

	SKUTEČNOST	CÍL	DOCÍLENO		ODŮVODNĚNÍ
	produkce SKO kg/os./rok 2014	produkce SKO kg/os./rok 2015	produkce SKO kg/os./rok 2015	splnění cíle	cíl splněn/nesplněn
Obec A	186	120	142	33%	nedostatečná motivace občanů
Obec B	225	120	185	62%	stanoven nereálný cíl v krátkém časovém období
Obec C	154	120	150	12%	nebyly uskutečněny potřebné kroky ke splnění cílů
Obec D	148	120	120	100%	cíl splněn

Neméně důležité je průběžné vyhodnocování cílů, aby se zjistilo, že jdeme tím správným směrem a je v našich silách dosáhnout požadovaného cíle. V opačném případě, když vše nejde podle plánu, je v našich silách změnit strategii motivace, zesílit motivaci nebo ji zaměřit jiným směrem.

Obec A si nastavila jednotlivé dílčí cíle dle následující tabulky pro dosažení nižší produkce SKO v následujícím kalendářním roce. Stanovený konečný cíl nebyl splněn, pouze na 33 %.

Představitelé obce vyhodnotili jako důvod nesplnění cíle nedostatečnou motivaci občanů a zároveň si tento problém stanovili jako další cíl – 4x do roka beseda s občany, vždy na jiné téma, informační brožurky do každé domácnosti jak třídit odpady a zajistit tematickou výuku do místní školky a školy.

Dílčí kroky ze strany obce k dosažení stanoveného cíle - snížení produkce SKO		
Obec A	I.Q	poplatek dle vyhlášky obce ve stejné výši
	II.Q	vytvoření dvou nových sběrných míst na separované složky odpadu, rozmístění kontejnerů na BRKO na vytipovaných místech v obci
	III.Q	distribuce informačních letáčků občanům do schránek, snaha o vysvětlení potřeby třídění komunálního odpadu
	IV.Q	jednání se svozovou firmou o možnostech na další kalendářní rok, využití nabídky společnosti EKOKOM na zhodnocení situace v oblasti třídění v obci na obecní schůzi

2.2 Motivace cílové skupiny

2.2.1 Motivace představitelů obce

Představitelé obcí jsou povinni, v souvislosti s výkonem svých funkcí, rozhodovat ve všech oblastech v souladu s principem péče řádného hospodáře. Již tento fakt je důležitý a motivující k řešení problematiky v oblasti odpadového hospodářství obce.

Jsou motivováni

- legislativními změnami
- splněním volebních slibů v oblasti odpadů
- pracovní setkání pro představitele obcí
- aktivita odborných organizací, předávání informací a spolupráce
- nabídky služeb svozových firem v rámci konkurenčního boje
- aplikace nových možností, technický pokrok a jeho vývoj
- názory a připomínky občanů

Motivují se

- snaha o zlepšení stavu odpadového hospodářství v obci včetně ekonomické stránky

- zkvalitnění životního prostředí, zachovat současný stav příštím generacím nebo zlepšit
- účast na odborných seminářích, školeních a veletrzích
- vzájemná komunikace mezi obcemi, diskuse na dané téma
- jít vzorem, dávat pozitivní příklad
- komunikace s občany, ověření informací v praxi

2.2.2 Motivace občanů

Všichni občané jsou motivováni k uvědomělému a správnému chování v oblasti odpadů. Všeobecně jde již o výuku ve školkách a školách na různé odpovídající úrovni. Na dospělé následně působí celé spektrum informačních zdrojů.

Způsoby motivace je možné rozdělit dle různých hledisek.

2.2.2.1 Dle věku cílové skupiny

- mladší děti formou hry a zábavnými aktivitami
- školní děti vhodnou výukovou formou a prakticky na školách, v rámci zájmových aktivit a letních táborů
- lidé v produktivním věku formou informací, zpráv, praktickými radami, vysvětlením situace, zavedením potřebné praxe
- lidé v důchodovém věku osobním přístupem a osvětou, opakovaným vysvětlováním, debatami, zapojí se rádi, jdou příkladem

2.2.2.2 Dle způsobu oslovení

- komunikace, osobní setkání, diskuse, osvěta
- tisk na úrovni místní nebo vyšší
- letáky či informační brožurky na dané téma
- odborné časopisy
- informace na internetu
- televize – reklama, zprávy, dokumenty, diskuse
- „jít příkladem“ a prakticky ukazovat, že lze něco dělat lépe

2.2.2.3 Dle cíle motivace

- cíl je dlouhodobý, občané jsou informováni a motivováni průběžně, včetně informací o dílčích krocích (např. připravovaný zákon o odpadech s jeho důsledky v obecní praxi)
- cíl je krátkodobý, občané jsou intenzivně motivováni ke splnění konkrétního cíle včetně informací, jak postupovat (např. zavedení separace nové komodity, zvýšení množství separovaného odpadu, umístění nových sběrných kontejnerů či vytvoření sběrných míst)

2.3 Způsoby motivace v oblasti odpadového hospodářství obce

Každá obec má odpadové hospodářství nastavené na jiné úrovni, jednak dle jejich možností, ale i jejich potřeb. Všechny obce se musí řídit všemi platnými legislativními povinnostmi, ale ve své působnosti si mohou stanovit ještě svoje „pravidla“ na základě obecních vyhlášek.

Základními druhy motivace občanů je finanční a nefinanční motivace. Vždy je třeba vyhodnotit na základě legislativních, ekologických a ekonomických ukazatelů, pro jaký druh motivace se rozhodnout a který způsob motivace bude v dané situaci efektivní.

2.3.1 Nefinanční motivace

- Zákonná motivace – na základě změny zákonů, vyhlášek a předpisů jsou nutné změny v oblasti odpadů. Např. v připravovaném zákoně o odpadech se budou zvyšovat do roku 2024 zákonné poplatky za uložení SKO na skládkách. Je důležité proto motivovat občany ke zlepšení třídění odpadu a k nižší produkci SKO. Samotný fakt nového zákona a tím nových skutečností nestačí ke změně nakládání s odpady u občanů. V rámci obce je důležitá komunikace s občany, vysvětlení problému, důsledků i opatření k jejich zmírnění. Pochopení celé situace povede k zapojení obyvatel do nutných praktických změn.
- Motivace „ideme příkladem“ – jde o způsob vzbuzení zájmu o daný problém, funkční systém začnou využívat i ostatní a připojí se

- instalování nádob na tříděný sběr na úřadech, školách, v obchodech (viditelné místo, výrazné nádoby, zveřejňování informací o množství a způsobu využití odpadu z těchto sběrných míst)
 - sportovních nebo kulturních akce v obci budou splňovat daná pravidla, podmínky pro uskutečnění akce (používání zálohovaného kuchyňského nádobí, ne jednorázového, zajištění dostatečného počtu míst pro odkládání separovaného odpadu pořadatelem)
 - vyzkoušení změny na menším území (změna četnosti svozu, nádoby na separaci přímo do domácností, vážení odpadu nebo zavedení separace jiného druhu odpadu lze vyzkoušet na menším území obce a na základě pozitivní zkušenosti může být nový systém zaveden na celém území)
- Motivace formou „soutěže“ – soutěživost je přirozená lidská vlastnost a jejím využitím se lze nenásilnou formou přiblížit k požadovanému cíli. Tento druh motivace se mírně prolíná s finanční motivací, neboť po vyhodnocení soutěže bývá ve většině případů předána odměna vítězi.
 - mezi obcemi v kraji, ve svazku nebo které chtějí soutěžit a získat srovnání
 - nejlepší sběrné místo v obci (kde se nejvíc třídí, zřídí obec více sběrných míst pro nižší docházkovou vzdálenost občanů)
 - nejlépe třídící občan (spolupráce se sběrným dvorem nebo obcí, množství vytříděných komodit, svaz separovaných komodit v pytlích)
 - návrhy od občanů (navrhnout systém nakládání s odpady v obci, důležitým hlediskem je proveditelnost, ekonomická únosnost a zájem celé obce)

2.3.2 Finanční motivace

Tradiční motivace peněžním ziskem je v lidech podmíněna částečně pudově, ale také je podporována společností, která na tomto základě vyrostla. Vůle po vyšším zisku motivuje nebo také lidově řečeno „něco za něco“.

Nastavení systému finanční motivace pro občany tak, aby jim byla poskytnuta možnost slevy na poplatku za odpad v závislosti na:

- množství vytříděného odpadu
- za snižování celkového množství produkovaného odpadu.

tj. třídíš – zaplatíš méně, netřídíš – zaplatíš víc – systém OH města Mikulov

2.3.2.1 Nepřímá - benefity

V případě zapojení se občana/domácnosti do nastaveného systému OH obce a podílí se na naplňování stanovených cílů, může obec nabídnout nádoby na odpad (plast, papír, BRO), kompostér, tašky na tříděný odpad do domácnosti – nádoby a tašky lze získat v rámci dotací (Fond Vysočiny, OPŽP a další).

2.3.2.2 Přímá – příspěvek, sleva

- snížení poplatku (zapojení se do nastaveného systému obce, větší množství vytríděných složek odpadu, snižování produkce SKO)
 - o přímo cílené na občana/domácnost - dle konkrétních podmínek v obci – nižší poplatek na občana, když občan/domácnost třídí, bonus, když se zapojuje do systému (evidence na SD, kompostárně, využívá nabízených nádob od obce, účastní se besed)
- odměna za množství separace využitelných složek odpadů
- zvýhodnění výše poplatku (př. kompostér v domácnosti, vlastní nádoby na plast, papír)

Systém motivace musí být vždy volen a nastavován konkrétně na danou obec – dle velikosti obce a možností.

3 Prostředky k motivaci občanů

3.1 Informovanost a propagace

3.1.1 Osobní setkání

Setkání občanů formou besed o problematice předcházení odpadů a nakládání s nimi, akce ve školkách a školách – přednášky doplněné hrami, pro starší žáky doplněné odbornými informacemi a zajímavostmi.

3.1.2 Tištěná forma

Běžné informace problematiky obce – místní zpravodaj

Využití informačních letáků – cíleně na určitý problém

3.2 Praktické ukázky „jak to jde v praxi“

3.2.1 Inteligentní systém nakládání s odpady (ISNO) v Mikulově

- Cíl:

1. aby bylo třídění odpadů stejně pohodlné jako vyhazování odpadu do popelnice se směsným odpadem – každá domácnost, která si zažádá, získá zdarma čipem označenou nádobu na plast, na papír a na bioodpad. Domácnosti, které nemají prostor na nádoby, dostanou pytle na třídění odpadů se sadou čárových kódů

2. aby třídění odpadů bylo výhodné – domácnosti, které budou poctivě třídit odpad, mohou dosáhnout snížení poplatku až do výše 70% stanoveného poplatku (v případě, že např. pětičlenná rodina bude zodpovědně třídit, může v následujícím roce místo 3000 Kč, zaplatit pouze 900 Kč)

3. aby třídění odpadů bylo nevšední – každé čtvrtletí bude zveřejňováno hodnocení jednotlivých domácností a jednotlivých částí města

4. aby platba za odpady byla spravedlivá - domácnost, která třídí odpady, bude platit za odpady méně než domácnost, která odpady netřídí.

- Jak získat maximální možnou slevu na poplatku:

1. Domácnost snižuje produkci odpadů – např. používá jednu kvalitnější nákupní tašku; nekupuje neochucené balené vody; neodebírá letáky, které, aniž by se četly, skončí v nádobě na papír.

Snižování produkce odpadů je neekonomičtější a zároveň neekologičtější způsob nakládání s odpady – odpad, který nevznikne, není třeba recyklovat popř. likvidovat.

2. Domácnost efektivně využívá objem nádob – přistavuje k výsypu pouze plné nádoby; zmenšuje objem odpadu, např. šlape PET lahve, rozlepuje krabice od mléka, od bot atd. Svoz odpadů tvoří podstatnou část ceny, kterou si svozová firma za svoje služby účtuje. Každý výsyp se platí, tak proč platit za výsyp vzduchu?

3. Domácnost třídí vše, co se dá třídít - nevyhazuje do popelnice se směsným odpadem papír, plast, sklo, biologicky rozložitelný odpad, drobné elektrozařízení, textil, jedlý olej a tuk, nebezpečný odpad a suť.

- Hodnotící kritéria pro výpočet slevy na poplatku:

1. Druhy tříděných odpadů a způsoby snižování produkce odpadů uvedené v registračním formuláři (čím více se sníží produkce odpadů a čím více druhů odpadů se třídí, tím lépe).

2. Poměr objemů obslužených nádob se směsným odpadem, s plastem a s papírem.

3. Celkový objem (V) obslužených nádob jak se směsným tak s tříděným odpadem za rok (součet objemů všech obslužených nádob přepočtený na jednoho člena stanoviště za rok).

ISNO je v Mikulově zcela dobrovolné. Kdo chce, může se zapojit, kdo nechce, nemusí. Je třeba mít na

paměti, že se jedná o službu pro občany. Tak proč ji nevyužít?

3.2.2 Změna systému svozu komunálních odpadů v Telči

Od ledna 2016 se o komunální odpad v Telči a dalších třinácti obcích na Jihlavsku stará společnost OHR services, s.r.o. Svozová společnost je v rukách svazku obcí Oběhové hospodářství Renaissance, který byl založen za účelem zavedení nového systému nakládání s odpady na území těchto obcí. Směsný odpad je odvážen pouze jednou za čtrnáct dní, aby lidé lépe třídili, doposud byl svoz každý týden. Efektivnějšího třídění se má docílit hlavně tím, že konkrétně Telč rozdává občanům zdarma nádoby na plast a papír (240litrové nádoby modré na papír a žluté na plast) a dotované kompostéry. Občanům se v bytové zástavbě dovybaví sběrná hnízda dalšími hnědými popelnicemi na bioodpad.

Základní změny:

- nový svazek obcí a nově zřízená společnost provozují svoz odpadů sami. Dosavadní externí firmy nebyly schopny obcím rozkrýt své hospodaření, teď mají obce o všech financích přehled.
- místo jednou týdně se SKO sváží jednou za 14 dní. Občané v dnešní době lépe třídí a směsného odpadu ubývá, v případě vícečetných rodin si lze pořídit do domácnosti další nádobu na SKO.
- motivace k lepšímu třídění nový systémem. Každá rodina, která projeví zájem, dostane zdarma modrou nádobu na papír a žlutou na plast, v případě zájmu i kompostér. Svoz separovaných komodit probíhá jako u SKO, přímo od občanů, ve stanovených termínech.

Výhody:

- větší komfort, občané nemusejí nosit papír či plast do kontejnerů ve sběrných místech, pohodlně třídí v domácnosti
- detailní evidence, každá popelnice je označená QR kódem a evidována v systému. Systém eviduje u každé popelnici počet vývozu a množství. Týká se to nádob na SKO i nádob na sběr separovaných komodit.
- nakládání s odpady podle přání obce - vlastní svozová společnost reaguje na dlouhodobé i aktuální požadavky svazku obcí.

Výše místního poplatku občanů za svoz a nakládání s odpady se se změnou systému nezměnila. Finanční stránku této velké změny je třeba posoudit až po uzavření ročního období. Důležitý je vyrovnaný rozpočet města v oblasti odpadového hospodářství, který by po zavedených změnách měl být dosažen.

3.2.3 Brněnské vánoce 2015 – vánoční trhy ve městě

Brno se rozhodlo, že ho jako první město v ČR zavede plošně systém vratných obalů na adventní trhy v centru města. Důvodem je pozvednutí kultury konzumace a vůbec celé akce za současného snížení ekologické zátěže, potažmo množství odpadu v centru Brna.

Zavedení systému a umývání vratných obalů se do výsledné ceny prodávaných nápojů nepromítne. Mezi prodejci je průběžně rozdělován zisk z hrnečků, které si návštěvníci

odnesou domů jako suvenýr, tedy hrnečků, které se nevrátí zpět do oběhu. Tato částka pak částečně pokryje cenu za umývání a tím se náklady prodejce dostávají na srovnatelnou úroveň jako při použití jednorázového kelímku.

Manuál pro použití vratných obalů:

1. U kteréhokoliv stánku s občerstvením si koupíte nápoj ve vratném obalu.
2. Při koupi každého dalšího nápoje vám prodejce vždy vymění vratný obal za čistý.
3. Při odchodu z trhů si můžete vratný obal odnést s sebou jako suvenýr, nebo jej vrátit na jednom ze tří vánočních náměstí ve výkupním stánku.

V průběhu Brněnských Vánoc jsou k dispozici 2 druhy zálohovaných vratných obalů, a to porcelánový hrnek (70 Kč) a plastový kelímek (40 Kč).

Na každém stánku může dojít ke směně hrnku za kelímek a naopak s vrácením respektive doplacením rozdílné částky.

3.3 Využití nabízené osvěty

EKOKOM

- Propagace třídění
 - Televizní spoty - na stránkách <http://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/nase-projekty/propagace-trideni>
 - Brána recyklace – putovní výstava, která se zaměřuje na výrobky z recyklovaného odpadu
 - Čisté festivaly – snaha vnést problematiku třídění odpadu návštěvníkům letních festivalů v ČR
 - Odpadové dny - cyklus odborných konferencí, které svým zaměřením a obsahem postihují širokou problematiku nakládání s odpady.
- Tonda Obal na cestách - jde o program určený pro základní školy. Žáci se během jedné vyučovací hodiny učí třídít odpady a dozvědí se o jejich dalším využití. Jde o putovní výstavu, pro školy je tato akce zdarma. Cílem je propagace tříděného sběru odpadů.
Více informací na stránkách <http://www.ucitele.tonda-obal.cz/>
- Seminář pro učitele ZŠ - seminář je organizován ve spolupráci s Krajskými úřady minimálně jednou za pololetí v každém kraji, je určený pro učitele základních a středních škol a pro učitele je účast zdarma.
Více informací na stránkách <http://www.ucitele.tonda-obal.cz/skoleni-pro-ucitele/>
- Konference Odpady a obce - pořádá společnost EKOKOM, a to každoročně začátkem června v Hradci Králové. Konference je jedinečnou příležitostí pro setkání s kolegy a odborníky z odpadového hospodářství.

ASEKOL

- vyhlášené soutěže k podpoře vyššího množství vybraného vysloužilého drobného elektrozařízení

- Soutěž pro sběrné dvory – např. o zahradní gril, soudek a sele
- Recyklohraní – soutěž pro žáky mateřských a základních škol z celé ČR
- projekty pro osvětovou kampaň ve sběru elektrozařízení
 - Projekt Věnuj mobil – výměna nefunkčního mobilu za slevovou poukázku
 - Vraťte to Ježíškovi! Naplňte červené kontejnery – nefunkční elektrozařízení se vytřídí a zpracuje v chráněných dílnách

Komunikace s občany – vlastní zdroje (setkání, tiskoviny, webové stránky, rozhlas)

- Cizí zdroje (osvěta ze strany svozové firmy, kraje, organizací)
- Komunikace s občany – vlastní zdroje (rozhlas, letáčky, vlastní zpravodaj, účastnit se poznávacích akcí př. SOV/EAV a prezentovat občanům) /cizí zdroje (využít nabízené osvěty pro občany ze strany svozové firmy, kolektivního systému, kraje, organizací,....)
- Motivační brožura – jak se co třídí, co všechno lze a jakým způsobem a na co to lze využít, jednoduché popisy, spíše fotky a obrázky jak co má vypadat, do brožurky na začátek nebo konec místo jedné stránky průhlednou slídu pro vložení letáčku každé obce – kde mají sběrná místa na jaký odpad, provoz sběrného dvora.

Informační letáčky pro občany – rok s odpady, cca každý druhý měsíc se věnovat jednomu druhu odpadu, který se třídí, to co v brožurce trochu rozvinout a dát obcím k dispozici, aby si vytiskly a distribuovaly občanům (malé obce leták, větší jako příloha do místního zpravodaje).

Využití již existujících dokumentů, které jsou dobře zpracované. Doporučení systémů a jejich motivačních programů.

Tištěná forma/elektronická/besedy – co je lepší, vyhodnocení dle jednotlivých obcí a jejich zkušeností. Možnost využití pro program besed/seminářů agentur zabývajících se problematikou odpadového hospodářství v obcích – Energetická agentura Vysočiny, ZERA a další.

4 Analýza SWOT

Analýza silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb nastavení motivačního programu v rámci systému odpadového hospodářství obce.

Silné stránky <ul style="list-style-type: none">▪ snížení produkce směsného komunálního odpadu▪ zvýšení míry separace využitelných složek odpadů▪ vyšší zodpovědnost▪ zkvalitnění infrastruktury odpadového hospodářství v obci▪ důsledná evidence vyprodukovaného množství odpadu v obci▪ nastavení systému motivace dle podmínek/možností odpadového hospodářství obce	Příležitosti <ul style="list-style-type: none">▪ uvědomění občanů o důležitosti třídění odpadu▪ zodpovědnost vůči životnímu prostředí▪ výměna zkušeností s ostatními obcemi – nepřetržité zlepšování systému odpadového hospodářství v obci▪ důslednější komunikace s občany obce
Slabé stránky <ul style="list-style-type: none">▪ vyšší administrativní náročnost pro obec	Hrozby <ul style="list-style-type: none">▪ nezájem občanů zapojení se do nového systému odpadového hospodářství založeného na motivaci▪ nerespektování nastavených pravidel▪ - selhání evidence odpadů = neodpovídající finanční motivace

5 Závěr

Studie definuje motivaci v obecném slova smyslu a dále se zaměřuje na motivaci v oblasti odpadového hospodářství. Motivace občanů je důležitým krokem k vytvoření plně fungujícího a efektivního systému odpadového hospodářství dané obce s ohledem na životní prostředí a potřeby obce a jejich občanů + zapojení živnostníků a rekreantů.

Nastavení motivace v komparaci celého systému odpadového hospodářství záleží na podmínkách a možnostech konkrétní obce.